

הרכות

סימן לא לב

תפילין

ולא תש נדמה לו . אינא מתקן לה כ"ס לעיל ס' י"ח אה
 ה' ע"ס דברי הא"ח בשם רמב"ם כיון דעיקר זמנה היא
 משענה עמוד השדר . מתקן זמנה עד לראת הכתובים . אבל
 כשה נדמה לו יותר עמוד השדר מן שחלק היות דלף א"ס
 החפלה היא עדיפות ימים . והוא כהה הכ' דס' ק"ל

סימן לא

א רפ"א מה שנתחד כס' כ"ס דלף איסור להניח
 תפילין בשבת וכו' . ורק במחמתו למה
 איסור תשוב כ"ס . ולפי הנהגתו בלא דכספק לא שייך כ"ס .
 יקרה לכאורה כיון דמסקין בנסכה בשמי מחת יתבוק . אם
 כן יה' חייב בהגחת תפילין . ובנסכה דף מ"ז ע"א כתבו
 רמ"ס והרמ"ס ז"ל הא דלא מחייבין בלולב בשמי . כיון
 דאיסור בלולב לא נזכר ע"פ . אבל סוכה פטוח שסכחו
 עריבה עליו ואכלה בה אכילו ברו"ט אחריו ע"כ . ולא זכרו
 להניח דכתיבה למה הריטו להא דפעמים שסכחו עריבה
 עליו כיון שכתב תירט דבלולב י"ס איסור טולטול . ובנסכה לא
 עבדו מדיו . וכל"ה הר"ן ז"ל ופ"ט"ג דלברי הר"ן ז"ל ולדברי
 החו"ס והרמ"ס ז"ל בריש דבריהם . יהי' מהו רמ"ה דתפילין
 אסריה בטולטול תפילין ברו"ט עיין ס' ס"ח בתנא"ל ס' י"א

סימן לב

א עיין אי"ס ס' ה' שכתב . וכתב לו בשאר לנעשים לא
 אשילי לאוכחות ע"כ . והפ"מ חלק עליו . והאחרונים האריטו
 בדין זה הא"ס ברו"ט ס' רנ"ו וטעם בשערים בראשית עינין
 ס' ק"ד' ומס חיים א"ח ס' א' ואחר אחרון הניח שלמה
 כ"ח ס' ה' ז' וכו' ס' ה' ק"ח . ועיקר פגנתהם נראה דתלו
 בהא דבטיעין י"ט ע"א מביטיל לן . עדים שאינם יודעים
 לחתום מהו שיכתבו להם כסוקרא ויהתמו . ואחר ר"ה ח"ף
 דכשנה אחרתן דבדיו ע"ג כסוקרא חייב מאס טבח ומאס
 מתקן לענין עינין וכי מפני שאלו מדמין נעשה מעשה . וס"ל
 להאריך דגם לענין כתיבת ס"ח ומתום יהי' ספק אם כתב
 השני כתב . והפ"מ ס"ל דשאלו סכת ועינין כיון דסוקרא יהי'
 כתב אי"ס מסתפק לן שאלו דיו ע"ג סוקרא יהי' כדיו ע"ג .
 דיו הלא יהי' כתב . אבל כסוקרא חייב כיון דבטיעין דיו
 ח"ף כדיו ע"ג סוקרא דמי לאכרי' או מיה דאכרי' דמתקין
 האס דכתב השני יהי' כתב . עיין מ"ז ס' ע"ג מה שכתב
 טעמו . והנה לפיכך התבין מ"א ס' ק"ז מטובל להדיח
 שלמד מהא דהי' מפני שאלו מדמין נעשה מעשה . דמתעני

הרכות

סימן לב

תפילין

דיו ע"ג דיו פשוט דלא הוי כתב . והו"ו לתקן דגם
 הקדושים נעשה לשמה . ועפ"י י' לתקן דברי הא"ח ס' ח'
 דמשמע דשרטוט בשפית פסול ובדיו כשר . ועיין פ"ט מקדש
 אוח כ"ד . אבל בלמה בלא זה י"ט דשרטוט בדיו הא לא
 הי' שוקף גור . ולר"ך דלמק דמידי שגגה חמ"ה הדביקה
 וטולא דמספיקא . הי' אמרנא דכ"ז מידי שאט טבח על
 השרטוט אלא אלא השרטוט עיין הל"ה ס' ק"ה סעיף י"ב
 בהנהגה וע"פ ס' כ"ד וכתב"ג ס' כ"ק ע"ג . וכו' יורשב מה
 שכתב"ר הג"ל בשרטוט דיו . וכתב"ג ס' ק"ה מטובל בשם
 כה"ג דפסול אלא דההם מידי בטבח על השרטוט וכו' :

ג במה שכתב הב"י אובא בתנ"ה דעבוד לקדושה
 מחורה . מהי' לקלה . כן הובא בב"א מהא
 דלמרתין במתנתו ל"ב ע"ב דס"ה סבול או מירדן מקדושה
 מחורה לקלה . עשין מהם מחורה . ואמרנא הא לא עבד לשם
 מחורה . ס"ח דמתמר לקל מקר עיטר לשמה . אבל אכ"ו
 איכא לתמר ממ"ש העה"ג ס' ס"ה כיון דלוקף הקדושה
 המנה מלחא היא . אי"כ אכ"ו להוריד לקדושה קלה . וה"ס
 הא דבר שרדן עשין . והב"י הע"ה אי"כ כעדים דלף
 עיין דברי הרמ"ה לברי העה"ג . אבל בלמה דברי העה"ג
 נפלאים . דלדעתו הא דלמרתין במתנתו ל"ד ע"ב . ולמחן
 דלמך המנה מלחא היא בראשי ע"ג מעיקרא ק"ל לפסק
 הלכה . וה"כ הוא הי"ך פסק הרמב"ם ז"ל ס"ג הלכה י"א
 והטור והשו"ע כס' מ"ב סעיף א' . דבדמשים מותר ח"ף בלא
 אח"י . **ד** ויחד י' לתתה על הגולן א"י רפ"א ב"א
 ס' ב' וס' ג' ח"ך נעלם מלחו כ"ו . ומטובל בדבריו דמסק
 להלכה דלשפות משל ראש של י' כדמשים ח"ן הי"ך רק
 ברחמי והוא פ"א :

כב

ד רעת הרא"ש ז"ל דבטיעין ח"ף רק כסוקרא העד לתקן
 הכ"ז שישנו לשמה . ולכן הקשה הב"י ב"ד
 ס' רע"א דמקום ח"ן העבדים ישראל מתין מה הו' .
 יתום ישראל לתקן הסד לשמו ודי גס לדיה הרמב"ם
 ז"ל . והי"ך שמה לנ' ה' מיתין לישראל להניח לתקן הסד .
 ולר"ך לסקוד רק על סכרה הרא"ש ז"ל . דבבחינה ישמע או
 בלידוף הסוד . וע"י לא מסתקן רק במקום ח"ן עבדים
 מתין . אבל הב"ח כתב שם דדוקף כששיראל הוא מעבד
 מחזלה ועד סוף כפי כשולמד בבחינה העיבוד ויהי' לא לר"ך
 לא דרטר ולא מחשבה לשמה . אבל בגמרה גברי איכא
 לתמר ולמח כשגמרה הגברי מעבדה שלא לשמה בחשבה .
 הל"ך לבחינה ח"ן לעמוד ע"י נכדי והכי נקטינן דלא כתב"
 דמיקל אשילי בראשית עבדים ישראל ע"כ . והנהגה כדור
 טענה דכיון דבחינה העיבוד לשמה . או ח"כ סתמא
 לשמה . וכי היכא דהי' ס"ד דס"ה ס' ק"ג . כיון דנתעבד

לשמה או הכתיבה סתמא לשמה . אבל כשגמרה גברי או
 לבחינה לא הוי סתמא דחישין לשלא לשמה . ולכן לא חמי'
 לבחינה . וכן זה נראה דהיי' דוקף כשולמד לו ישראל
 לעמוד לשמה . אבל כשלא אחר לו או פשיטא דלא הוי סתמא .
 ויכא לתמר דלף כדעבד לא חמי' דק סתמא מותר במדר
 העיבוד . אבל לא שלא לשמה . וכן משמע מבחינה אשט על
 הב"ח דכתב ואמר"ה הגברי גומר כל העיבוד . דאשט ישראל
 ס"ה עשה כן בבחינה העיבוד . וכפי הגרסה העומק כן דבדרי
 הרא"ש ז"ל ע"י א"ח ס' ק"י"א . אבל בהגמ"ו פ"א מה' תפילין כתב
 ובשיראל נהני מחילה בעיבוד לשם קדושה מניחה לעבד לתקנה
 ולהולילה וכו' עד לעמוד ע"י ולפשיט ע"כ . משמע דהיי' דלא
 בעינין כלל שיראל להכריז שעשה לשמה וכו' :

ה ר"א ידענא מדוע לא השמענו בעלי הא"ש ז"ל . רקף
 להמחזיקין בשיראל עמוד ע"ג א"ט אלא דמקום
 שאין עבדים ישראלים מטי"ם . ולדעת הב"י דוקף שאין הגברי
 מניה לישראל להניח בתוך הסד . והכ"ז ז"ל כתב הא דמקום
 שאין עבדים ישראלים מטי"ם . ובשמי' דעת הב"י . ונדלף
 י' לשפות ככ"ב :

ו בא"א ס' ק' י"ד הניח המדרגה חמ"ר ס' ק' י"ט .
 והוא מטובל בתנ"ה ס' ק' ג' לענין כתיב . וכן
 הביא שם הרב ז"ל סעי' ל"ו . ולא ידענא למה לא כתבו ככ"ן .
 ובתנ"ה מטובל דק"ף על כתיבה . גם לא ידענא למה לא
 כתב השו"ע הנה העולל ככ"ן והס"ה ח"ף על כתיבה :

כב

ז מ"ש המג"א בס"ג ג' בשם רד"ך . אם האוח גזול
 וכדקב כשפ"ו . בראשן שאס עבד מה שדטק
 מ"מ יסאר ערבה האוח כשר . וע"י כתב המג"א ז"ל דש'
 להמחזיק . והנה הי"ך כתב זאת רק לדעת הרמב"ם ז"ל
 שביד השו"ע ס' ק' י"ח . והמג"א ס' קמ"ג ס' ק' ז' . ולכאורה
 כיון דעיקר פטע הרמב"ם ז"ל הוא דכשדכקו למטה א"ס כן
 אחר שגמרה טרחה האוח הוא שדכקה . ומחזילה כשירה
 היחה . ואם כ"ה עכשיו לעוררם ח"ן זה כתב חסמה . והל"ך
 אשילי ח"ט גור"ה . כל שהוא יסול לגרור כשר ע"כ . והנה ככ"ב
 ד"ה כתב במת"ן והוא ב"א ס' קמ"ג ז"ל ס' תרל"א . ועיין
 שם ס' ט' דברי הר"שולמי תעולה פ"א הל' ג' תרל"ב
 עדה כש"ך הר"ש לענינו לכסוב על רבן של כל ישראל
 שלא ראה הירושלמי וישתקעו (דבר) ולפי זה לכאורה כש"כ
 בראשית שדכקו אחר הכתיבה דמחזילתו כשירה ה' . וה"כ
 כל שהוא יסול לגרור כשירה אשילי ח"ט גור"ה ואשילי א"ס
 דבדקו דלר"ך . ולפי"ה ליה מה שפסק המחבר כס"ה י"ח דנדקב
 אזה לאוח אחר שגמרה פסול . לא ח"ף כ"ך דרד"ך . אבל
 בלמה מטובל כד"ך חדר כ"כ דנדקב ח"ט לאוח אחר
 הכתיבה . גם להרשב"א ז"ל לר"ך לערור א"ס דנדקב בראשן .
 דכל

ספר
תהלה לדוד

כולל

חדושים בדברי השו"ע מח' אורח חיים

אשר ינעתי ומצאתי חל בקוצר שכל ודלות הבנתי דינים מחודשים
ומפיקות וציע בלשונות המוסקים ראשונים ואחרונים אשר מימיהם
אנו שותים ומפדים אנו חיים:

ס ס נ י

דוד בד ישראל צבי זל אורטינבערג.

והאיר לשלם כל יאיר עינינו באור תורתו וק' אר צח ומצויצח אור אמת ל"ק

ברדימשוב

ברפוס של יעקב שעפטיל נ"י

מהדורה מוגהת
ומתוקנת

נרפס מחדש

בעיה"ק ירושלים חובב"א
תשל"ז